

Farkas József (1958–1962)

Hogy került a Kollégiumba?

Elsőévesként a József Attila Kollégiumban laktam egy tizenkétágyas szobában. Bizony még hajnalban is ment a kártyázás, nem volt könnyű aludni. Nem emlékszem pontosan, hogy kik, a már bentlakó Eötvös-kollégisták szólhattak, hogy át lehetne költözni. Madácsy Lászlónak is lehetett szerepe a felvételemben, hiszen első évben megkérdezte, hogy kinek lenne kedve tudományos diákköri munkát végezni. A csoporttársaim nem nagyon törték magukat, én viszont szívesen jelentkeztem. Felvételi hirdetésre vagy beszélgetésre sem emlékszem, de arra halványan igen, hogy az adatainkat be kellett adni egy papíron. Sőt, vállaltuk a jeles tanulmányi átlagot, vállaltuk, hogy tudományos diákköri munkát végzünk, és plusz idegen nyelvet tanulunk. Előbbiekhez adva voltak a feltételek a tanzéseken, utóbbit pedig Grasselly Gyula bácsi szervezte meg számunkra. Csányi Mikivel a Fizika Tanszékre jártunk, Gyula bácsi ugyanis egy jó nevű, Angliát megjáró fizikust és annak feleségét kérte meg, hogy hetente másfél órát beszélgessenek velünk angolul, és ők ezt ingyen vállalták.

Milyen volt a kollégiumi elhelyezés?

A Bolyai épület első emeletén laktunk, a Ságvári Gimnázium folytatásában. A Lenin körút felől, az épület felénél volt egy nagykapu, leginkább onnan jártunk be, saját kulcsunkkal. A mi szobánkban, amelyik az első volt az ajtó után, négy darab emeletes vaságy volt, alattam Takács Laci aludt. A hátsó szoba volt a természettudományisoké, a kettő között volt egy könyvtárszoba, mechanikus írógéppel, szótárakkal, kézikönyvekkel. Zavartalanul tanulhattunk a szobában, a könyvtárban, vagy az üres gimnáziumi termekben. Ha valaki később jött haza, akkor lábujjhegyen igyekezett közlekedni. Egyébként akkor jöttünk és mentünk, amikor akartunk. A szobában középen voltak az asztalok, ott olvastunk, sőt főztünk. Volt egy kis villanyrezsó, azon esténként paprikás krumplit főztem, mert vacsorajegyet nem kaptam. Nem panaszként mondom, hiszen szeretem a paprikás krumplit füstölt kolbásszal. Ma is.

A folyosó bal felén egy kis illemhelyiség volt található. Bár a szobákban volt mosdókagyló, fürdő vagy zuhany nem volt. Viszont kötegszámra kaptunk jegyet a városi fürdőbe az Anna kút mellett. Ez csak nekünk járt, hiszen más kollégiumokban voltak fürdők. A többi kollégium tagjai egyébként nem is igen tudtak rólunk, bejáró látogatók nem voltak jellemzőek, bár lett volna rá lehetőség.

Hogy emlékszik vissza az igazgatóra, Grasselly Gyulára?

Nagyon tiszteltük és szerettük. Csak a hála és az elismerés hangján tudtunk és tudok ma is beszélni róla. Tartotta a hátát értünk, hiszen az Eötvös Kollégium nem „pártunk” ötlete volt. Azután Gyula bácsi kijárt nekünk ezt-azt, elég ha csak a könyvtárra, a nyelvórákra vagy a fürdőjegyekre gondolok. A természettudományisokkal magától értetődően szorosabb volt a kapcsolata, hiszen ő maga

geológus volt. Kötelező összejövetel vagy fejtágítás, ami máshol jellemző volt, itt nem fordult elő. Az Eötvös Kollégiumnak szelleme és feladata volt. Gyula bácsinak bizalma volt bennünk, és nem is kellett csalatkoznia.

Hogy működött a kollégiumi közösség?

Jártunk moziba, Radnóczy Ferivel, Takács (Akác) Lacival, Kovalovszky Imrével ki nem hagytunk volna akár egy negyedosztályú szovjet filmet sem. Olvastunk éjjel-nappal, olvasmányainkat megosztottuk egymással. Hihetetlen nagy kultúrát jelentett ez számunkra, ez volt az igazi egyetemünk, mindent ott beszéltünk meg. Elég csak megemlítenem, hogy a magyar alapvizsgámon azt írtam le, amit Kaposi Marci mondott el a régi magyar irodalom összefoglalásaként. Mondanom sem kell, hogy kiváló lett a dolgozatom.

Bál nélkülünk nem múlt el. Kulturált körülmények között ismerkedtünk a lányokkal, akik kicsípték magukat, megtanult az ember táncolni. Akkoriban minden intézmény „kötelezően” tartott bálakat. Különösen híres volt az Egészségügyi Főiskola (akkor nem úgy hívták), a Tömörkény Gimnázium és a Tanárképző Főiskola bálja, ahol rengeteg lány volt. A fiúk megálltak egy csoportban a táncter közepén, a „majomszigeten”, azután felkérték a lányokat, szabad volt a lekérés tánc közben is.

Különben a két szoba jól megvolt egymással, bár szobán belül, a szakmai közelség miatt is többet érintkeztünk. A szobán belül pedig mikroközösségek formálódtak, nekem például a fiatalabb bölcsészekkel: Nemes Gabival, Radnóczy Ferivel, Takács Lacival volt pajtási kapcsolat. A természettudományisok kicsit lazának tartottak bennünket, mi pedig munkagépeknek tartottuk őket.

Milyen életet tudott élni egy Eötvös-kollégista az akkori pénzügyi viszonyok között?

Kaptunk tanulmányi és szociális ösztöndíjat. Mindig jutott korsócskára is, a Béke Tanszék és a Jeges volt a kedvenc helyünk. A kiváltságosok népköztársasági ösztöndíjat kaptak. Egyébként a szegénység egyenlősége volt a jellemző. Nem irigykedtünk egymásra, nem is igen volt miért. Ha valaki kapott csomagot otthonról, akkor egy részét megosztotta a többiekkel. Betéve tudtuk, hogy kitől milyen finomságra számíthatunk és mikor. Gálffy Sanyi szülei például birsalmasajtot küldtek, ő maga pedig a disznósajtot szerette nagyon. Ahhoz, hogy az ember ruhát tudjon venni, nyári munkát kellett vállalni. Például a Mars téren épült az első Szegedi Ipari Vásár, ott ástunk gödröket villanypóznáknak. Fialat diplomásként a kezdő fizetésemből nehezebben éltem meg, mint diákként az ösztöndíjből. Az Eötvösben gyakorlatilag ingyen laktunk, bár a tiszta fehérneműt anyám postacsomagban küldte minden héten.

A párt jelen volt a Kollégiumban?

A Kollégiumba kerülésben és maradásban tényleg csak az számított, hogy kinek milyen feje volt, és mennyire igyekezett. Ennek ellenére voltak, akik erősebb támaszai voltak a rendszernek, de ez nem játszott szerepet az egymással való

érintkezésben. Politikáról nem is igen beszélgettünk, ilyesfajta szervezkedés, klikkesedés nem volt. Gyula bácsi sem táplált semmi ilyet. A sajtót olvastuk, de tudtuk, hogy lózungok vannak benne. Takács Laci, aki tudatosan készült az újságírói szakmára, korán kelt, lement a portára, felhozta a Kollégium újságjait, elolvasta az összeset, majd amikor végzett, feltette a hasamra ébresztőül.

A hagyományokról mit tudott az ember?

Szinte semmit. Csak annyit tudtunk, hogy az Eötvös lehetőség, hogy eljőjjünk a József Attila Kollégium poklából, ahol egyébként a legjobb barátaim laktak: Kovács József, kiváló franciás, Szabó Kálmán, történész. A pesti Eötvösről hallottunk, és tudtuk, hogy Grasselly a minőség és a tudósképzés érdekében hozta létre az Eötvös Kollégiumot Szegeden.

Hogy alakult egyéni élete?

1962-ben, a diploma évében francia ösztöndíjat kaptam, az '56 utáni első ösztöndíjak egyikét. Ezt Madácsy Lászlónak köszönhetem, akinél a TDK-dolgozatokat írtam. Kaposvárra kerültem. Először egy közgazdasági szakközépiskolában tanítottam, majd a Munkácsy Mihály Gimnáziumban tagozatos franciát. A Munkácsy Gimnáziumot UNESCO asszociált iskolává fejlesztettük, a '70-es években többször is diákokat vittünk Franciaországba. Akkor ez nagy szó volt. Többen a szegedi francia szakon folytatták tanulmányaikat (Polgár Mária, Rajta Erzsébet), és kiváló franciatanárok lettek. Jómagam gyakorta utaztam és tartózkodtam Franciaországban ösztöndíjjal, a doktori disszertációmát francia nyelvészetből írtam Pálffy Miklós professzor úrnál, aki a Sorbonne-on töltött szemeszter programját is szervezte. 1978-tól nyugdíjazásomig (2001) a Kaposvári Egyetem (akkor még Pannon Agrártudományi Egyetem) idegen nyelvi lektorátusán dolgoztam nyelvtanárként, az utolsó két négyéves ciklusban lektorátusvezetőként. Öt nyelvi állattenyésztési szótárt szerkesztettem, a francia részt magam írtam, a Mezőgazdasági Könyvkiadó adta ki. Angollal második nyelvként kezdtem foglalkozni még Szegeden (magyar-francia az eredeti szakom). Szépirodalmi termésem egy drámakötet (Játékaim), amely 1994-ben jelent meg, verseimet Papp Árpád, korunk egyik legjelentősebb költője beválogatta a több évszázadot átfogó somogyi antológiába.

*Az interjút Varga-Orvos Zoltán készítette 2010-ben Kaposvárott
Szerkesztette: Nagyillés János*